

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

Helyi jelentőségű védett természeti terület neve:

Soroksári Botanikus Kert

Utoljára módosítva: 2013-10-15 07:30:47

Megye: Budapest

Községhatár: Budapest, XXIII. ker.

A terület kiterjedése: 62.2934 hektár

Védetté nyilvánítás év: 1977

GPS koordináták: 47.40228, 19.15676

Felmérést végző személy(ek) neve: Bajor Zoltán

E-mail címe(k): bajor.zoltan@mme.hu

A terület megközelíthetőségének leírása

(pl. melyik utcán kell elhagyni a települést stb.):

A területet északról a Vecsés út, nyugatról a Tangazdasághoz Vezető út, délről az M0-s, míg keletről az M5-ös autópálya határolja. Legkönnyebben a Tangazdasághoz vezető útról lehet megközelíteni, innen van a kert főbejárata. Tömegközlekedéssel a 166-os autóbusszal lehet a legkönnyebben megközelíteni.

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

Terület rövid, szöveges bemutatása (max. 2000-2500 karakter):

megközelíthetőség, terület jellegének leírása (pl. természetes erdőfolt puhafa ligeterdővel stb.): Az 1963-ban létesült kert Budapest egyik legnagyobb kiterjedésű helyi természetvédelmi területe. Tulajdonjogilag a Corvinus Egyetemhez (volt Kertészeti Egyetem) tartozik. A Dél-Pesti síkságon található az M0-s és az M5-s autópályák találkozásától északra. Földrajzilag a Duna-Tisza közti homokhátság része. A jellemző széliránynak megfelelően északnyugat-délkeleti buckahát húzódik végig rajta, melynek két oldalán vizes élőhelyek találhatók. A Botanikus Kert létesítése előtt mezőgazdasági művelés alá tartozott, elsősorban szőlők és gyümölcsösök voltak itt, a vizenyős réteket pedig kaszálták. A terület külön érdekessége, hogy a sziklakert építésekor több mint négyezer éves bronzkori leletek is előkerültek innen. A Botanikus Kert felszínét homok, lösz és erdőtalaj borítja. A közelben futó Gyáli-patak szabályozása, valamint az autópályák közelben történő megépítése negatív irányba változtatta meg a kert vízháztartását, amely sajnos általános száradási folyamatot idézett elő. A nagyrészt rendezett, épített terület jellegéből adódóan igen sok távoli vidékről származó, telepített növényritkaságnak ad otthont. A fajokat elsősorban kontinensek szerint, származási helyük alapján csoportosították. Így megtaláljuk az Észak-Amerikára, Kelet-Ázsiára, Közép-Ázsiára, Kaukázusra, Balkán-félszigetre stb. jellemző növénycsoportokat. Elsődleges értékét azonban mégis inkább a természetes élőhelyek adják, melyek a kert létesítése előtti időszakból maradtak ránk és jól mutatják, hogy milyen lehetett az ember által nem lakott Soroksár képe. Ezek közül a legjelentősebb a kiszáradó kékperjés láprét, az úgynevezett Rezervátum. Területe tizenkét hektár, vagyis egyötöde a teljes kertnek. Kétéltű és hullóállománya az egyre kevesebb víz ellenére továbbra is igen gazdag. A madarak nagyobb arányú megtelepedését egy, a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület Budapesti Helyi Csoportjának segítségével kihelyezett, negyvenöt darabból álló fészekodútelep is segíti. A Rezervátum szempontjából komoly problémát okoz az építkezések miatt bekövetkező talajvízszint-süllyedés. Manapság már csak bővebb csapadékot hozó tavaszokon áll meg nagyobb mennyiségű víz a lápréten. A kert épületei és infrastruktúrája a szerény anyagi támogatás miatt hagy némi kívánnivalót maga után. A néhány fős alkalmazotti létszám nem képes az állapotok fenntartására, fejlesztésére, ugyanakkor a terület a felsőfokú kertész- és tájépítész képzés egyik fontos helyszíne, így a hallgatók munkájával egészítik ki a kertápolási feladatokat elvégzését.

2. A TERÜLET ÁLTALÁNOS FELMÉRÉSE

2.1. Megtalálható még a védettség indoka a területen? - Igen

Szükség esetén részletezés, "Nem/Részben" válasz esetén indoklás:

2.2. Milyen élőhelyek mozaikok borítják a területet és milyen arányban?

50 % Erdő

20 % Gyep

10 % Cserjés

10 % Vizes terület

10 % Egyéb

Sétautak, kiszolgáló épületek, üvegházak

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

2.3. Élőhelyi besorolás ÁNÉR- szerint (<http://www.novenyzetiterkep.hu/?q=magyar/node/45>): P6, B1A, P2A, D2, D34

2.4. Területhasználat (kérjük, jelölje az észlelteket): Kaszálás,
Egyéb típus: kertészeti felsőoktatás gyakorlati helyszíne
Jellemzőik, intenzitás: A legnagyobb létszámban az őszi tanév során érkeznek ide hallgatók, akik a legértékesebb részt képező Rezervátum nevű lápréten nem dolgoznak, csak a növénygyűjtemény területén. A látogatottság egyébként elenyészőnek mondható.

2.5. Folyik-e természetvédelmi kezelés a területen? - Igen
Felmérés, Őrzés, Bemutatás, Özönnövények irtása, Kaszálás, Vadkizárás, Vízelvezetés, Rekonstrukció
Egyéb típus: A Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület 50 darabos odútelepet létesített a területen, melyet az arborétum dolgozói kezelnek.

2.6. Megtalálhatóak-e az alábbi özönfajok a területen, s milyen mennyiségben:

Akác: Nincs

Selyemkóró: Kevés

Parlagfű: Kevés

Magas/kanadai aranyvessző: Kevés

Japánkeserűfű: Nincs

Gyalogakác: Nincs

Bálványfa ("ecetfa"): Nincs

Keskenylevelű ezüstfa: Nincs

Muflon: Nincs

Egyéb (nevezze meg):

2.7. Része a terület a Natura 2000 hálózatnak? - Nem

Egy része: %

2.8. Érintkezik a terület más természetes élőhelyekkel? - Igen

2.9. Ha igen, milyen típusú élőhellyel?

A területet részben erdőfoltok és gyepek veszik körül.

2.10. Érintkezik a terület más természetvédelmi oltalmat élvező területtel? (pl. Natura 2000, országos védettség, ex lege) - Nem

2.11. Ha igen, milyen természetvédelmi oltalmat élvező területtel? -

2.12. Van védettséget jelző tábla a területen? - Igen

Darabszám: 3

Állapotuk: jó

2.13. Vannak vadgazdálkodási létesítmények a területen?

Magasles: 2 db

Vadetető: db

Szóró: db

Egyéb (név és db): A terület teljes egészét kerítés veszi körül elsődlegesen a vadkárok ellen.

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

3. Védett és fokozottan védett, ill. Natura 2000-es növényfajok és számolt vagy becsült mennyiségük felsorolása

(a becslés lehet tőszámra, vagy területnagyságra vonatkoztatott, fokozottan védett faj esetében pontos tőszámot kell megadni)

A listában csak azok a fajok szerepelnek, melyek az ún. Rezervátum részen őshonosak, vagyis jelenlétük nem betelepítésnek köszönhető: közönséges kígyónyelv (*Ophioglossum vulgatum*): kb. 100 tő szibériai nőszirm (Iris sibirica): kb. 1000 virágzó szál (kb. 300 polikormon) fehér zászpa (*Veratrum album*): kb. 300 tő szúnyoglábu bibircsvirág (*Gymnadenia conopsea*): kb. 1000 tő (csak vizesebb években tömeges) hússzínű ujjaskosbor (*Dactylorhiza incarnata*): kb. 100 tő mocsári nőszőfű (*Epipactis palustris*): kb. 100 tő (csak vizesebb években tömeges) széleslevelű nőszőfű (*Epipactis helleborine*): kb. 50 tő (telepített erdők aljnövényzetében jelent meg) kiskészű aszat (*Cirsium brachycephalum*): kb. 30 tő egy csoportban mocsári aggófű (*Senecio paludosus*): maximum 10 tő (lehetséges, hogy az elmúlt években kipusztult) buglyos szegfű (*Dianthus superbus*): kb. 50 tő Jávorka-fényperje (*Koeleria javorkae*): kb. 50 tő

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

4. Védett és fokozottan védett, ill. Natura 2000-es állatfajok és számolt vagy becsült mennyiségük

(fokozottan védett fajoknál pontos állomány nagyságot kell megadni)

imádkozó sáska (*Mantis religiosa*): a nyár végi időszakban a szárazabb gyepekben gyakori
sisakos sáska (*Acrida hungarica*): a nyár végi időszakban a szárazabb gyepekben gyakori
kis színjátszólepke (*Apatura ilia*): szórványos nagy színjátszólepke (*Apatura iris*): ritka
Atalanta lepke (*Vanessa atalanta*): gyakori farkasalmalepke (*Zerynthia polyxena*): ritka
fecskefarkú lepke (*Papilio machaon*): gyakori kardoslepke (*Iphiclides podalirius*): gyakori
tarajos gőte (*Triturus cristatus*): ritka barna varangy (*Bufo bufo*): ritka barna ásóbéka
(*Pelobates fuscus*): szórványos zöld levelibéka (*Hyla arborea*): gyakori kecskebéka komplex (*Pelophylax* spp.):
gyakori vöröshasú unka (*Bombina bombina*): szórványos erdei béka (*Rana dalmatina*):
gyakori mocsári teknős (*Emys orbicularis*): ritka vízisikló (*Natrix natrix*): gyakori
fürgye gyík (*Lacerta agilis*): gyakori zöld gyík (*Lacerta viridis*): gyakori
Madarak esetében elsősorban a jelentősebb költőfajok kerültek felsorolásra:
kis vöcsök (*Tachybaptus ruficollis*): az arborétum taván évente rendszeresen költ
1-2 pár, vonuló szürkegém (*Ardea cinerea*): rendszeres vendég a terület
Rezervátum nevű láprétjén és a tavon, de nem fészkel egerészölyv (*Buteo buteo*):
évente rendszeresen költ 2 pár, állandó héja (*Accipiter gentilis*): évente rendszeresen
költ 1 pár, állandó karvaly (*Accipiter nisus*): évente rendszeresen költ 2 pár,
állandó barna rétihéja (*Circus aeruginosus*): tavasztól őszi rendszeres vendég a
területen, de nem fészkel vízityúk (*Gallinula chloropus*): az arborétum taván
évente rendszeresen költ 1-2 pár, vonuló erdei fülesbagoly (*Asio otus*): A terület
elhagyott dolmányos varjú- és szarkafészkeiben rendszeren költ 2-3 pár nagy fakopáncs
(*Dendrocopos major*): évente rendszeresen költ 4-5 pár, állandó kis fakopáncs
(*Dendrocopos minor*): évente általában 1 pár költ, állandó zöld küllő (*Picus viridis*):
évente rendszeresen költ 2-3 pár, állandó fekete harkály (*Dryocopus martius*):
évente rendszeresen költ 1-2 pár, állandó mezei pacsirta (*Alauda arvensis*): a területet
övező nyílt élőhelyeken több pár is költ, az arborétumban általában e párok
egyedeit lehet rendszeresen látni márciustól szeptemberig fülemüle (*Luscinia megarhynchos*):
évente rendszeresen költ 8-10 pár, vonuló vörösbegy (*Erithacus rubecula*):
évente rendszeresen költ 8-10 pár, állandó barátposzáta (*Sylvia atricapilla*):
évente rendszeresen költ 10-12 pár, vonuló kispaszta (*Sylvia curruca*):
évente rendszeresen költ 2-3 pár, vonuló mezei poszáta (*Sylvia communis*):
évente rendszeresen költ 1-2 pár, vonuló cigánycsuk (*Saxicola torquatus*):
évente rendszeresen költ 1-2 pár, vonuló rozsdás csuk (*Saxicola rubetra*):
tavasztól őszi rendszeresen előfordul, költése valószínűsíthető, vonuló
sárga billegető (*Motacilla flava*): tavasztól őszi rendszeresen előfordul,
költése valószínűsíthető, vonuló csilpcsalpfüziké (*Phylloscopus collybita*):
évente rendszeresen költ 10-12 pár, vonuló csuszka (*Sitta europaea*):
évente rendszeresen költ 5-6 pár, állandó tövisszűrő gébics (*Lanius collurio*):
évente rendszeresen költ 3-4 pár, vonuló széncinege (*Parus major*):
évente rendszeresen költ 15-20 pár, állandó kékcinege (*Parus caeruleus*):
évente rendszeresen költ 8-10 pár, állandó barátcinege (*Parus palustris*):
évente rendszeresen költ 1-2 pár, állandó őszapó (*Aegithalos caudatus*):
évente rendszeresen költ 2-3 pár, állandó rövidkarmú fakusz (*Certhia
brachydactyla*): egész évben megfigyelhető, költése valószínűsíthető
sárgarigó (*Oriolus oriolus*): évente rendszeresen költ 4-5 pár, vonuló keleti
sün (*Erinaceus roumanicus*): gyakori európai mókusz (*Sciurus vulgaris*):
szórványos menyét (*Mustela nivalis*): szórványos

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

5. Egyéb észrevétel

63,9 hektár (638 653 m²); 25/2013. (IV. 18.) Főv. Kgy. rendelet alapján